Koulun ja sen lähiyhteisön sovittelutoiminnan porrasmalli

(M. Gellin, 2011, 2013, 2016; kts. myös Chapman, Gellin, Aertsen, Andersson 2015)

1. **Vertaissovittelu**
   - Sovitellaan nimittelyä, haukkumista, ulkonäköön tai vaatetukseen liittyvää asiatonta kommentointia, asiatonta käyttäytymistä netissä, tönimistä, etuilua, nujakointia, syrjimistä, eristämistä ja loukkaavaa käytöstä **mahdollisimman varhaisessa vaiheessa**.
   - Sovittelijoina VERSO-koulutetut oppilaat ja opiskelijat (vertaissovittelijat) tai päiväkodissa henkilökunta.

2. **Koulusovittelu; yhteistyössä osapuolet, asiaan liityvät koulun henkilökunnan jäsenet ja tarvittaessa huoltajat**
   - Sovitellaan portaan 1. tapauksia tarpeen mukaan erityisesti jos konfliktit toistuvat, häirökäyttäytymistä, sääntöjen rikkomista, oppilaan ja opettajan välisiä väärinymmärryksiä ja ristiriitoja
   - Sovittelijoina RESTO-koulutetut henkilökunnan jäsenet tarvittaessa työparina vertaissovittelija

3. **Koulusovittelu; yhteistyössä osapuolet, koulun johto, huoltajat, ja tarvittaessa sosiaalityöntekijä ja/tai koulupoliisi**
   - Sovitellaan portaan 2. tapauksia tarpeen mukaan sekä vakavaa sääntöjen rikkomista ja toistuvaa häiriökäyttäytymistä
   - Sovittelijoina RESTO-koulutetut henkilökunnan jäsenet tai alueellisen rikos- ja riita-asioiden sovittelutoimiston sovittelijat

4. **Nopean puuttumisen mallit; yhteistyössä osapuolet, huoltajat, poliisi, alueellinen sosiaali-, lastensuojelu- ja nuorisotyö sekä esim. Katusovittelu ja Naapuruussovittelu ja Ankkuri -hankkeet**
   - Sovitellaan mm. pitkittyneitä käytöshäiriöitä ja kiusaamista, sääntöjen rikkomuksia, vainoamista, pahoinpitelyjä, ilkivaltaa ja näpistyksiä
   - Sovittelijoina alueellisen rikos- ja riita-asioiden sovittelutoimiston sovittelijat tai ao. hankkeiden sovittelijat

5. **Rikos- ja riita-asioiden sovittelu; yhteistyössä osapuolet, huoltajat, koulun edustajat, alueelliset sovittelutoimistot, poliisi ja syyttäjät**.
   - Sovitellaan mm. pahoinpitelyjä, vainoamista, omaisuusrikoksia, vahingontekoja, laittomia uhkauksia ja kunnianloukkauksia
   - Sovittelijoina alueellisen rikos- ja riita-asioiden sovittelutoimiston sovittelijat

© M. Gellin 2016 www.sovittelu.com